

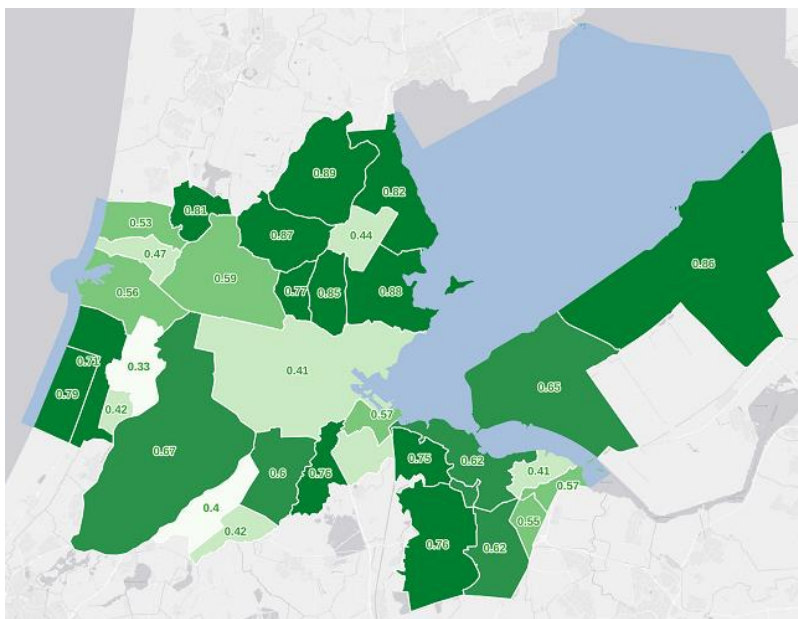

Groen en biodiversiteit

De kwaliteit en de hoeveelheid natuur en groen zijn medebepalend voor de leefkwaliteit en brede welvaart en zijn belangrijke duurzaamheidsindicatoren. Natuur en groen zijn onderdeel van het natuurlijk kapitaal en dragen bij aan de ecologische structuur. Daarnaast heeft groen in de regio ook belangrijke leef- en gezondheidsfuncties, denk aan recreatie, sociale cohesie en gezondheid. Tevens kan groen ook materiële waarde hebben, doordat het bijdraagt aan bijvoorbeeld waardevermeerdering van vastgoed of het kan cultuurhistorisch van belang zijn voor de samenleving. Ten slotte kan groen ook een relevante rol vervullen met betrekking tot klimaatadaptatie, door de waterhuishouding te regelen en wateroverlast te verminderen, door verkoeling te bieden of te helpen bij geluidswering.

Groen en biodiversiteit in de MRA

De hoeveelheid, aard en verdeling van groen per gemeente geeft in brede zin de potentie van het groen weer voor het gebruik van groen om te bewegen of te recreëren en is daarnaast medebepalend voor het imago en daarmee de historie of waarde van woningen in een gemeente. Figuur 1 laat zien wat het aandeel groen is per gemeente.

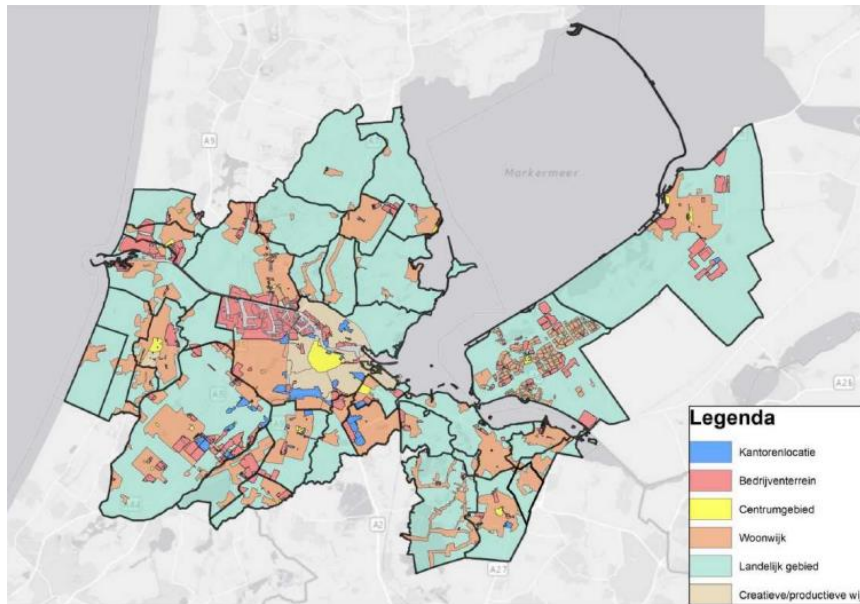

Figuur 1 - Aandeel groen van totale landoppervlak per MRA gemeente, 2022 (%)

Bron: O&S

In de gemeenten met een lager aandeel groen is het landoppervlak met name gewijd aan woonwijken, bedrijventerreinen of kantoorlocaties. Gemeenten met een hoge bevolkingsdichtheid zijn meestal ook de gemeenten met een laag aandeel groen en vice versa (zie figuur 2).

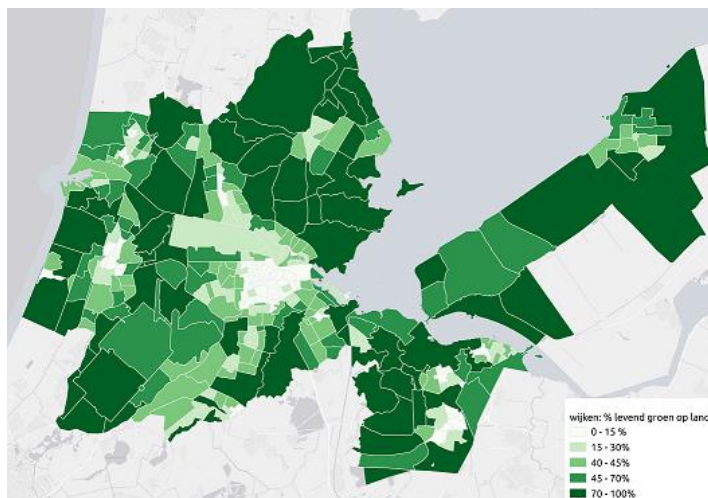

Bron: Plabeka

Figuur 2 - Bebouwing vs. landelijk gebied MRA, 2018
Bron: [Monitor Plabeka](#): Ontwikkelingen werklocatiemarkt MRA

Bevolkingsdichtheid en bebouwingsdichtheid beïnvloeden ook de verdeling van groen binnen een gemeente. De verdeling van groen over de gemeente is dus lang niet altijd evenwichtig. Dit is wel het geval in Waterland of Purmerend waar de meeste wijken 70-100% groen zijn (in de Beemster is er 6.000 m2 groen per inwoner). In Amstelveen zijn er juist grote verschillen tussen wijken. Er zijn wijken aan de west en zuidwestkant met 15-30% groen terwijl er wijken aan de zuidoostkant zijn met 70-100% groen.

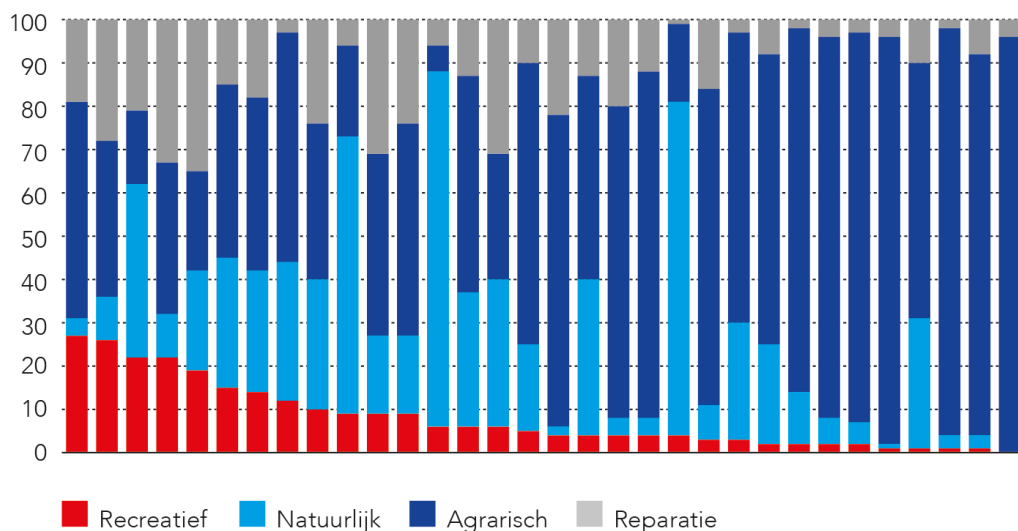
*Levend groen is de oppervlakte van het begroeide deel van een gebied. De paden en andere onbegroeide oppervlakken in een park bijvoorbeeld tellen niet mee.

Figuur 3 - Percentage levend* groen op land per wijk per MRA gemeente, 2022 (%) Bron: O&S

Vooral de hoeveelheid recreatief groen is belangrijk voor de mogelijkheden om groen te gebruiken voor beweging, rust en ontspanning of ontmoeten. Stedelijke of dichtbevolkte gemeenten hebben relatief meer groen voor recreatieve doeleinden dan landelijke gemeenten. In sommige gemeenten is veel van het groen voor agrarisch gebruik.

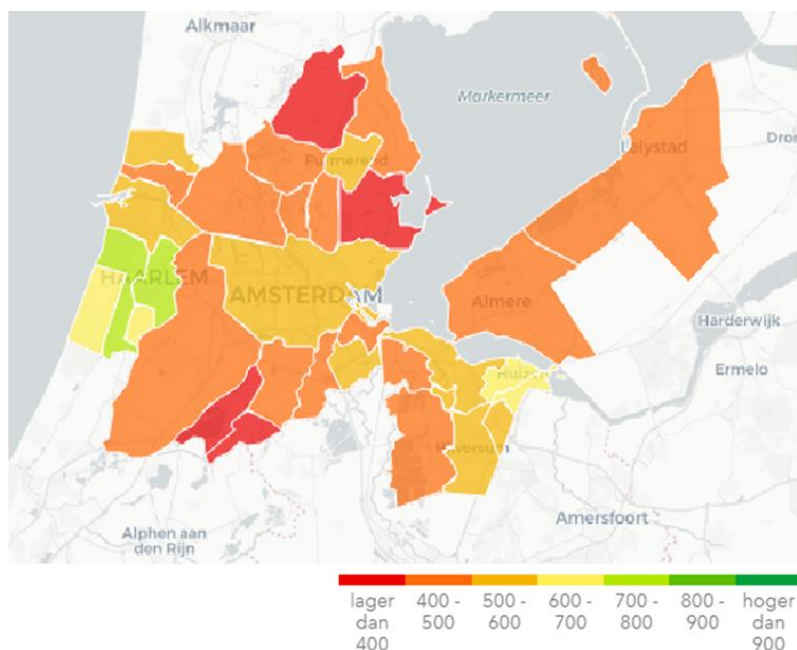
*Onder overig groen vallen alle objecten die niet binnen een gebied vallen met de functie agrarisch, recreatief of natuurgebied. Ook als er functionele gebieden ontbreken (bijv. contouren van plantsoenen of parken) dan worden de hierbinnen gelegen groenobjecten getypeerd als overig groen.

Figuur 4 - Verdeling recreatief, agrarisch, natuurlijk en overig* groen per MRA gemeente, 2022 (%)

Bron: O&S

Groen kan bijdragen aan waterregulering en ook verkoeling. Dit hangt af van het soort groen, zoals bomen. Op basis van de beschikbare data is er op dit moment nog weinig te zeggen over het type begroeiing maar over het algemeen kan er gesteld worden dat natuurlijk groen het meest begroeiing zoals bomen of hoge struiken betreft. Vanuit dat opzicht doen bijvoorbeeld de gemeenten Haarlem, Purmerend, Diemen en Beverwijk het beter dan gemeenten zoals Zandvoort of Landsmeer.

Behalve de aard, hoeveelheid en verdeling van groen, is ook de soortendiversiteit van belang. Op de kaart van figuur 5 wordt de geschatte soortendiversiteit per kilometerhok in klassen weergegeven, dit is op basis van gegevens van de laatste 10 jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna. De hoogste soortendiversiteit is te vinden in de duinstrook, gevolgd door de uitlopers van de heuvelrug in Het Gooi. Opvallende plekken met een hoge soortendiversiteit zijn de oostkant van Amsterdam en Purmerend. Een opvallende negatieve uitschieter is de lage soortendiversiteit in de Beemster. Ook Haarlemmermeer en Aalsmeer kennen een relatief lage soortendiversiteit. Dit zijn vooral gebieden met agrarisch groen. Meer informatie is nodig om te beoordelen in hoeverre een bepaald gebied gunstig is voor soortendiversiteit. Daarnaast ontbreekt op dit moment data over een langere periode, wat het niet mogelijk maakt iets te zeggen over de trend in soortendiversiteit van de MRA.

Figuur 5 - Geschatte soortendiversiteit per MRA gemeente, 2019

Bron: Atlas Leefomgeving/bewerking O&S

Groen en biodiversiteit t.o.v. doelstellingen

De Europese Unie heeft als onderdeel van de [Green Deal](#) een biodiversiteitsstrategie die poogt een groter EU-breed netwerk van beschermde gebieden op het land en op zee tot stand te brengen, door onder de andere de bestaande [Natura 2000](#)-gebieden uit te breiden. Gezien groen en biodiversiteit in beleidsdoelstellingen vooralsnog met name integraal zijn benaderd en er geen harde doelstellingen zijn geformuleerd, is het niet mogelijk de cijfers in de regio af te zetten tegen overkoepelende doelstellingen.

Verder valt op dat ten opzichte van nationale en Europese doelstellingen groen en biodiversiteit vaak niet op zich staan, maar in verbinding met andere thema's. Het Klimaatakkoord bevat een aantal maatregelen die het natuurbeleid raken, doordat ze een positief danwel negatief effect hebben op diersoorten en leefgebieden. In het kader van hun natuurbeleid werken provincies ondertussen aan behoud en herstel van biodiversiteit. De voorgenomen maatregelen van het natuurbeleid kunnen van invloed zijn op de realisatie van de doelen van het Klimaatakkoord met betrekking tot de vastlegging en emissie van CO₂. In het Klimaatakkoord zijn de verbanden tussen de verschillende domeinen benoemd en de intenties vastgelegd om samenhang te zoeken tussen de maatregelen en bijvoorbeeld biodiversiteit.

Wat gebeurt er in de regio?

Binnen het [MRA programma Metropolitain Landschap](#) wordt er gewerkt aan het versterken en doorontwikkelen van het landschap, met als doel een robuust groenblauw netwerk in de MRA. Binnen het programma wordt er gefocust op de versterking van landschap gekoppeld aan biodiversiteit, klimaatadaptief vermogen en meer ruimte voor recreatie.

Binnen de [Verstedelijkingsstrategie](#) is er op het vlak van natuur en groen het voornemen om een aantal gebieden binnen de MRA met bijzondere natuur-, erfgoed- of recreatiewaarden een kwaliteitsimpuls te geven. Het vergroten van biodiversiteit als één van de opgaven van de Verstedelijkingsstrategie

vastgelegd. Dat is niet alleen benoemd in de vorm van het ecologisch netwerk als één van de belangrijke netwerksystemen, maar ook in de ontwikkeling van een integraal groenblauw netwerk als onderdeel van de verstedelijkingsopgave.

De Provincie Noord-Holland heeft een regiebureau opgericht om het [Natuurnetwerk Nederland](#) af te maken en de stikstofproblematiek aan te pakken. Binnen de MRA lopen al enkele programma's op dit onderwerp in de Oostelijke Vechtplassen en Laag Holland. Tevens is er in Zuid-Kennemerland een gebiedsproces gestart. Tegelijkertijd zorgt de start van het [Nationaal Programma Landelijk gebied](#) dat de gebiedsprocessen breder worden opgezet. Om de biodiversiteit te versterken wordt er ook ingezet op meer natuurinclusief ontwikkelen in de regio. De aanpak [Groen Kapitaal](#) van de Provincie Noord-Holland zorgt ervoor dat dit wordt gestimuleerd. In combinatie met het provinciaal [Masterplan Biodiversiteit](#) is er meer samenwerking tussen de MRA gemeenten. Tevens worden er in de regio afspraken gemaakt over klimaatbestendige nieuwbouw, waarbij natuurinclusief bouwen en biodiversiteit worden meegenomen.

Dwarsverbanden

Vanuit klimaatadaptatief perspectief zorgt meer groen voor voordelen voor een gemeente. De aanwezigheid van groen heeft direct verband met de klimaateffecten ten gevolge van klimaatverandering, zoals wateroverlast en hittestress. Zo is het aspect van hitte relevant om een koele plek in de natuur te kunnen vinden binnen 300 meter. Groen verdampt water, waardoor de temperatuur in steden kan worden verlaagd. Slim aangelegd groen (groene daken, verlaagd aangelegde tuinen en parken, wadi's) biedt extra bergend vermogen bij piekneerslagen. Groen in de stad vermindert ook de benodigde afvoercapaciteit van het riool, doordat in groengebieden de neerslag (grotendeels) in de bodem weg kan zakken en doordat een klein deel van de opgevangen neerslag weer verdampt vanaf het oppervlak van het groen.

Ook is het van invloed op gezondheid, welzijn- en keuzevrijheden. In de samenleving bestaan verschillende, met elkaar strijdige doelstellingen die vaak afhankelijk zijn van biodiversiteit. Wanneer mensen een ecosysteem wijzigen om de dienst die het levert te verbeteren, leidt dit vaak ook tot veranderingen van andere ecosysteemdiensten. Zo kunnen activiteiten om de voedselproductie te verhogen leiden tot een afname van de beschikbare hoeveelheid water voor overig gebruik. Door deze trade-offs zijn veel diensten gedegradeerd, zoals visgronden, watervoorziening en bescherming tegen natuurrampen. Daarnaast draagt de aanwezigheid van groen bij aan een betere gezondheid, een hoger welzijn en het verminderen van geluidsoverlast. Tevens zorgt groen in de directe omgeving voor het verhogen van de vastgoedwaarde.

Conclusie

- De landelijke gemeenten beschikken over meer groen. Dit zegt echter niks over de kwaliteit van groen m.b.t. biodiversiteit en welzijn. MRA gemeenten moeten zoeken naar een balans tussen de juiste vormen van groen in hun gemeenten.
- De aanwezigheid van groen heeft positieve gevolgen om klimaateffecten tegen te gaan. Dit kan geholpen worden door toekomstbestendig en natuurinclusief te bouwen en daarnaast de huidige stedelijke structuren te herzien.
- Inzetten op meer groene gebieden in de regio kan ondersteunen met de biodiversiteit in het stedelijk gebied.
- Slim aangelegd groen (groene daken, verlaagd aangelegde tuinen en parken, wadi's) kan meerdere oplossingen bieden voor bestaande problemen.